

Inspraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. Lange Termijn Bomenbeheerplan 2016-2014

Geachte leden van de gemeenteraad, verantwoordelijke wethouder en overige aanwezigen,

1. Gaarne maakt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., ook al heeft zij een bijdrage geleverd aan het interactieve proces om voor de gemeente Zeist tot een 'Lange termijn Bomenbeheerplan 2016-2041 (en eigenlijk tot 2086) te komen, gebruik van de mogelijkheid toch iets over de totstandkoming van het lange termijn beheerplan en ook het plan zelf te zeggen. Eerst zal nog kort iets over het planproces zelf worden ingegaan, waarna het plan inhoudelijk aan de orde zal worden gesteld en dan met name ook de financiering. Afgesloten zal worden met een conclusie;

Planproces

2. Zoals ook in het raadsvoorstel aangegeven is in 2013 door de gemeenteraad met het rapport: 'Bomen: (kleur)rijke dragers van het groen in Zeist' de kaders voor de bomenvervanging vastgesteld. Daarbij is gekozen voor het zogenaamde 'Scenario Q', dus voor de kwalitatieve instandhouding van het gemeentelijke bomenbezit, dus de bomen die in de openbare ruimte voorkomen. Tegelijkertijd is daarbij vastgelegd dat de kaders zoals deze in het betreffende Visierapport zijn vastgelegd in 2013 en 2014 op interactieve wijze nader zullen worden uitgewerkt in een 'Lange Termijn Bomenbeheerplan' (zie ook het betreffende raadsvoorstel);
3. Duidelijk is ook dat een en ander veel langer heeft geduurd dan in eerste instantie werd verondersteld. Dat heeft te maken met diverse oorzaken, zoals o.a. het onverwacht wegvallen van een stagiaire, waardoor het proces feitelijk voor enige tijd stil kwam te liggen. Gelukkig kon daarna iemand structureel worden aangetrokken, ook met een grote kennis van digitaliseringprocessen. Daarnaast bleek uiteindelijk de opgave om tot een kwalitatieve uitwerking te komen, daarbij ook keuzen te maken, evenals met name ook de verwerking van die keuzen in het digitale systeem, dus het 'Greenpoint-systeem', veel omvangrijker (en complexer) dan je zo als leek (op dit gebied) vooraf zou kunnen aannemen;
4. Hoe dat ook zij, ik wil namens de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. gezien de grote klus die feitelijk is geklaard, nogmaals mijn grote complimenten overbrengen aan iedereen die hier bij betrokken is en dan in het bijzonder ook aan Inge (als algeheel coördinator), Rob (als inhoudelijk deskundige en ons rekenwonder) en tenslotte aan Ottelien, zonder wiens tomeloze inzet en digitale deskundigheid om de gemaakte keuzen ook echt in het systeem te verwerken (naar nu blijkt echt 'monniken- of moet ik zeggen nonnenwerk') we er eigenlijk nooit aan hadden kunnen beginnen;
5. Dan is er op het laatste moment nog heel veel werk verricht, vooral ambtelijk, om de uitkomsten van het 'Lange Termijn Bomenbeheerplan' toch nog mee te kunnen nemen bij de Kadernota (inclusief Jaarbegroting) zoals deze afgelopen dinsdag bij de algemene beschouwingen aan de orde was. Op zich al een huzarenstuk dat dat is gelukt;
6. Thans ligt dan het rapport zelf voor, evenals een voorstel voor de financiering van de opgave die in Zeist voorligt om het bomenbestand, dat zo karakteristiek is voor Zeist, tot in (de) eeuwigheid in stand te houden;

Inhoudelijke aspecten

7. Eerst zal nog kort worden ingegaan op de plansystematiek, alvorens de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch nog enige bevindingen met u wil delen;

Plansystematiek

8. Voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat heeft begrepen is er tijdens de eerder aan de orde gesteld Raadsinformatieavond al uitgebreid ingegaan op de systematiek die aan het thans voorliggende 'Lange Termijn Bomenbeheerplan' ten grondslag ligt. Zonder al teveel in herhaling te willen allen en hetgeen toen aan de orde is gesteld te kort te willen doen, wil de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er toch een enkel punt uithalen;

9. Laat het allereerst duidelijk zijn dat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. heel blij is met de hoofdkeuzen zoals deze t.a.v. van het gemeentelijke bomenbeheer in het 'Lange Termijn Bomenbeheerplan' worden gemaakt. Dat is allereerst een hoofdindeling die is gebaseerd op een typenindeling van de in Zeist voorkomende bomenlanen op basis van hun landschappelijke en ook historische betekenis binnen de gemeente. De grondslag daarvoor is feitelijk al gelegd met (de vaststelling van) het 'Groenstructuurplan Groen voor Zeist', maar deze is in het voorliggende lange termijnplan wel verder verfijnd. Daarbij wordt dus een onderscheid gemaakt tussen bomenlanen met een (zie ook de betreffende Structuurkaart):
- landschappelijke boomstructuur, zoals o.a. de Weteringlaan, aan welke structuren veelal ook een hoge ecologische waarde kan worden toegekend (zie o.a. het rapport: 'Natuurlijk op weg in Zeist (Bureau Waardenburg, 2015)');
 - middeleeuwse boomstructuur, zoals o.a. de Arnhemse Bovenweg en de Oude Arnhemseweg (dus de zogenaamde 'bovenweg');
 - formele boomstructuur, zoals de assen van 't Slot;
 - Engelse Landschapsstijl boomstructuur, zoals diverse bomenlanen in het Lyceumkwartier en ook Bosch en Duin;
 - Zeister profiel bomenstructuur, waarvoor aantal zeer karakteristieke bomenlanen zijn aangewezen (o.a. Jacob Catslaan), maar dat gelukkig nog op meerdere plekken in Zeist als zondanig herkenbaar is, vooral ook in de buurten;
 - parken, plein en plantsoenen boomstructuur, vaak ook als 'stepping stone's' binnen de gemeentelijk groenstructuur;
 - buurtgroen boomstructuur;
- Voor de zo afzonderlijk onderscheiden boomstructuren is dan vervolgens een duidelijk 'inspiratiebeeld' uiteengezet, soms mede op basis van historische onderzoek;
10. Die betreffende boomstructuren zijn dan op basis van hun karakteristieken dan wederom onderverdeeld in diverse beheertypen en ook subtypen, waarbij per onderscheiden subbeheertype op basis voorliggende 'puzzelstukken' (in totaal meer dan duizend) een gewenst eindbeeld (inclusief bijbehorende plantafstand) is bepaald, waarbij ook bepaalde lanen als 'sprekend' voorbeeld zijn aangegeven (zie hiertoe met name ook de afzonderlijke 'profielen' zoals deze daartoe in het Bijlagenrapport zijn opgenomen). Beelden spreken immers meer te de verbeelding dan een technische beschrijving;
11. Vervolgens zijn dan de kosten doorberekend, waarvoor in het Raadsvoorstel ook een wijze van financiering is gedaan, namelijk scenario 3.a.2, d.w.z. niet een totale kostendekking tot 2041 (2086), maar tot 2031;

Bevindingen

12. Zoals ook hiervoor al gesteld kan de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich geheel vinden in de gemaakte hoofdkeuzen. Wel plaatst zij soms nog wel vraagtekens bij de soms wel erg grote plantafstanden waarvoor in het eindbeeld voor bepaalde lanen is gekozen, maar mogelijk kan op basis gegeven bevindingen in de praktijk nog een bijstelling plaatsvinden, ook als de ecologische functie van een laan daarbij bijvoorbeeld in het geding is, bijvoorbeeld als de bomen in een laan ook een functie als vlieg- of foerageerroute voor vleermuizen fungeert;
13. Wel is zij blij dat in het raadsvoorstel duidelijk is aangegeven dat er met name voor de buurten nog nadere uitwerkingen zullen plaatsvinden, waarbij dan ook de buurt zal worden betrokken. Feitelijk was het gezien de opgave niet mogelijk hier gedurende het interactieve proces al definitief bepaalde keuzen te maken, ook gezien het detailniveau dat daarmee gepaard gaat, maar zo hou je ook voor de buurt een bepaalde keuzevrijheid, waarbij door die buurt ook voor een hoger ambitieniveau dan het aangegeven basisniveau kan worden gekozen (vergelijk ook het per bomenstructuur gegeven 'inspiratiebeeld'), bijvoorbeeld op basis van 'crowdfunding';
14. Soms klopt een voor een bepaalde bomenlaan gegeven 'eindbeeld' wellicht nog niet helemaal, ook gezien de kansen om daar toe een verbetering te kunnen komen, zoals bijvoorbeeld bij de Sanatoriumlaan, maar ik zou willen voorstellen dat het mogelijk moet

blijven dan (bij overeenstemming òf 'evidente omissies') tot een aanpassing van het beheerplan/systeem te kunnen komen;

15. Dan ten slotte de financiering. Alhoewel de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. op zich ontzettend blij is met het zicht op een structurele financiering (zie ook het raadsvoorstel), zou zij toch willen pleiten voor een financiering waarbij met de gehele bomencyclus wordt rekening gehouden, dus feitelijk voor model 1 (of 2). O.i. is dat de groene kwaliteiten van Zeist die we met zijn allen voorstaan en waarbij bomen belangrijke dragers zijn zondermeer waard. Zo waarborg je immers op lange termijn niet alleen een groene stad (met een hoge biodiversiteit), maar ook een gezonde stad (vergelijk ook het sterk in opkomst zijnde thema van 'Healthy Urban Living' (zie ook www.healthyurbanliving.nl));

Conclusie

16. Met dit op basis van een o.i. optimale co-operatie (en co-creatie) tot stand gekomen plan wordt de kwaliteit van het gemeentelijk bomenbezit ook voor de toekomst daadwerkelijk gewaarborgd, waarvoor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus iedereen die daaraan een bijdrage heeft geleverd haar complimenten wil geven;
17. Door bij de uitwerking op met name het niveau van de buurten ook daadwerkelijk de burgers te betrekken, evenals door een goede communicatie, kan ook de draagkracht voor het plan worden versterkt;
18. Tenslotte zou zij de Stichting t.a.v. de financiering toch voor een nog structurelere voorziening willen pleiten, dus voor de echt lange termijn, hetgeen o.i. het unieke bomenbezit van de gemeente meer dan waard is.

Patrick Greeven

